

РЕШЕНИЕ

№ 545

гр. С., 20.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – С., XII-ТИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на единадесети май през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: И.Р.

при участието на секретаря В.С.П.И.
като разгледа докладваното от И.Р. Гражданско дело № 20225530100439 по описа за 2022 година

Предявени са искове с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 3 и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Ищецът Т. твърди в исковата си молба, че на 09.12.2020 г. сключил с ответника договор за покупко-продажба № 4326/09.12.2020 г. с приложение № 1 към него, с който последният се задължил, в качеството му на продавач, да прехвърли на ищеца правото на собственост върху 25 тона селскостопански тор -, при единична цена от 704 лева/тон с транспорт плюс ДДС, с място на разтоварване (доставка): склада на продавача в -, а ищецът се задължил да заплати цената му. Срокът на доставката бил посочен в чл. 4.3 от приложение № 1 – 30.01.2021 г. В изпълнение на договореното ответникът издал на ищеца фактура № 1000004685/09.12.2020 г. на стойност 2112 лева с ДДС за авансово плащане по договора. То било направено от ищеца в срока по чл. 6 от приложение № 1, което било видно от платежно нареждане от 09.12.2020 г. за сумата 2112 лева. Тъй като за ответника било невъзможно да достави договорения тор в срок, страните постигнали съгласие и изменили договора. В резултат на това на 05.03.2021 г. ответникът издал на ищеца фактура № 1000005055/05.03.2021 г. на стойност 9504 лева с ДДС, с което бил увеличен аванса за доставката по договора, който представлявал част от общо дължимата сума по цялата продажба от 25 тона при единична цена от 704 лв/тон. Тази втора фактура, за допълнителния аванс, била платена в деня на издаването ѝ, което било видно от платежно нареждане от 05.03.2021 г. за сумата 9504 лева, с което ищецът изпълнил задължението си за авансово плащане на частта от цената, за която му били издадени данъчни фактури, като платил сума от общо 11 616 лева по банковата сметка на ответната страна. До момента ответното дружество не било направило възражение за неточно изпълнение и приело предложеното му такова от купувача. Въпреки извършените от страна на ищеца авансови

плащания по доставката, покриващи пълния размер на издадените му фактури, продавачът не бил изпълнил задължението си и не му бил предал договорената стока. Тъй като същата не му била доставена, а му била нужна за извършване на задължителните агрохимически мероприятия, които се извършвали в точно определен момент през пролетта на 2021 г., съгласно утвърдените планове за торене, на 27.05.2021 г. изпратил покана до ответника, с която го поканил да му върне получените аванси за покупката на 25 тона селскостопански тор. След получаване на поканата, ответникът през юни 2021 г. отговорил с изх. № 21-77/02.06.2021 г., от съдържанието на който му отговор било видно, че признавал задължението и приемал предложението за разваляне на договора от 09.12.2020 г. и напълно основателно възстановяването на заплатената авансово сума, като изразил намерение, поради липса на парични средства, плащането да бъде осъществено до 26.07.2021 г., като поемал неотменим ангажимент за издаване на данъчно кредитно известие, с оглед реалното сторниране на цялата доставка до 21.07.2021 г. В посочените в писмото срокове, нищо не било платено, като през юли 2021 г. ищецът получил второ писмо, с което отново било признато задължението, но поради сериозни финансови щети, ответникът бил изпаднал във временно затруднение да издължал претендираната сума. Заявил че търсел финансиране, с което да покриел текущото задължение, както и че бил убеден, че щял да успее да покрие задължението си към ищеца във възможно най-кратки срокове. След като договорът бил изменен, а в следствие и прекратен по взаимното съгласие на страните, като ищецът бил направил изявление да му бъде върнати заплатените от него суми, а ответникът се съгласил да ги върне в срок до 26.07.2021 г., а в следствие - във възможно най-кратки срокове, и било отпаднало основанието, въз основа на което била получена авансовата част от продажната цена, то били налице материалноправните предпоставки за реституиране на даденото в изпълнение на договора от изправната страна, ведно с обезщетение за виновно неизпълнение. Искането е да се осъди ответника да върне на ищеца сумата от 11 616 лева за главница, която е получил авансово на отпаднало основание - разваленият им договор за покупко-продажба от 09.12.2020 г., със 770 лева законна лихва от 29.05.2021 г. до 01.02.2022 г., и законна лихва върху главницата от 01.02.2022 г. до изплащането ѝ, както и разноските по делото.

Ответникът Ф. не е подал писмен отговор, а в съдебно заседание, редовно призован, не изпраща представител и не взема становище по предявените искове.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства, поотделно и в съвкупност с исканията и доводите на страните, взе предвид и настъпилите след предявяването на иска факти, от значение за спорното право, намери за установено следното:

На 09.12.2020 г. страните са сключили представения договор за покупко-продажба № 0000004326/09.12.2020 г. с приложение № 1 към него (л. 5-7). Със същият ответникът се задължил да прехвърли собствеността и достави в срок до 30.01.2021 г. на ищеца посочената в чл. 1 от приложението към този договор стока, а последният се задължил да я получи и му плати авансово, по посочената в чл. 7 от договора банкова сметка, цената ѝ от общо 21 120

лева с ДДС на две вноски, първата от които от 2112 лева с ДДС платима в срок до 16.12.2020 г., а втората от 19008 лева с ДДС, платима в срок до 15.01.2021 г., но не по-късно от датата на теглене (чл. 286, ал. 1 и 3, във вр. с чл. 318, ал. 1 ТЗ и чл. 183 ЗЗД). По този договор и двете страни са кредитор и длъжник една спрямо друга. Основанието за изпълнение задължението на едната страна е изпълнението на задължението на другата. Връзката между тези задължения е функционална и насрещните задължения на страните си служат взаимно за правно основание, като крайната цел на двустранните сделки е реалното им изпълнение. При този договор продавачът е длъжен да прехвърли собствеността и предаде владението на вещта, а купувачът – да плати цената ѝ и я получи (чл. 183, чл. 187 и чл. 200, ал. 1 ЗЗД, във вр. с чл. 288 и чл. 327 ТЗ).

Страните не спорят, а е видно от вписването и на това обстоятелство в представените от ищеца фактури, че на същата дата 09.12.2020 г. ответникът му е издал уговорената в този договор проформа фактура № *****/09.12.2020 г. (л. 8-9). На 09.12.2020 г. ответникът му издал и представената по делото фактура № 1000004685/09.12.2020 г. за първото уговорено в договора авансово плащане на сумата от 2112 лева с ДДС, която ищецът му платил на същата датата по посочената в договора банкова сметка (л. 8 и 10). На 05.03.2021 г. ответникът му издал и представената по делото фактура № 1000005055/05.03.2021 г., с която му фактурирал за плащане само част от 9504 лева с ДДС от второто авансово плащане по договора, който аванс ищецът също му платил на 05.03.2021 г. по посочената в договора банкова сметка (л. 9 и 11). При това положение тежестта да докаже по делото, че е изпълнил своето насрещно задължение по чл. 183 и чл. 187 ЗЗД, във вр. с чл. 288 ТЗ от този договор, и е прехвърлил собствеността и доставил на ищеца в срок до 30.01.2021 г., уговорената в приложението му стока, лежи по делото върху ответника (чл. 154, ал. 1 ГПК). Последният обаче нито възрази, нито представи по делото доказателства за доставката ѝ. Нещо повече. Страните не спорят, че ответникът не е доставил въобще тази стока. Поради това на 27.05.2021 г. ищецът му изпратил по пощата представената по делото покана да му върне платената за доставката ѝ авансово част от общо 11 616 лева от цената ѝ по договора, която покана ответникът е получил на 29.05.2021 г. (л. 12-13). На същата дата следователно ищецът е развалил този им договор (чл. 87 ЗЗД).

Вярно е, че в тази му покана няма такова негово волеизявление, а само такова за връщане на платената авансово част от цената. Но също така е вярно, че последното представлява и негово волеизявление за разваляне на този договор, независимо, че не е изрично посочено в тази му покана (в този смисъл Р 452-2011-IV г.о.). Вярно е също така, че към този момент и за ищеца няма данни да е платил на ответника авансово, в уговорения в чл. 1 и 6 от приложение № 1 към договора срок до 15.01.2021 г., и останалата неплатена до този момент част от 9504 лева от цената по този договор от 21 120 лева, респективно - от последната уговорена в него за плащането ѝ авансова вноска от 19 008 лева (л. 7). А това му частично неизпълнение също е виновно, защото по делото и за него няма данни да се дължи на причина, която да не може да му се вмени във вина (чл. 81 ЗЗД). Тъкмо напротив. В договора е уговорен падеж за авансово плащане от ищеца до 15.01.2021 г. на цялата

уговорена в него цена на стоката, преди уговорения след това падеж за доставката ѝ от ответника на 30.01.2021 г. (л. 7). При двустранните договори обаче, какъвто е процесния, е възможно и двете страни да не са изпълнили (изцяло или частично) своите задължения, какъвто е случая. Тогава всяка една от двете, еднакво неизправни страни, може да иска развалянето на този договор, в който случай той ще се развали в обща вреда и полза. В този случай „двустранната вина на страните“ не ще бъде пречка за упражняване на правото по чл. 87 ЗЗД за развалянето му, от която и да е от тях. Защото тя е, както длъжник на виновно неизпълненото от нея задължение, така и кредитор на виновно неизпълненото от другата страна задължение. В този случай наличността на двустранното неизпълнение на договора ще има при развалянето му само тази последица, че никоя от страните по него не ще може да иска от другата обезщетение за неизпълнението ѝ, защото и тя самата не е изпълнила своето задължение, следователно - също е неизправна (така Р 118-55-IV г.о.). Ето защо съдът намери, че в случая „двустранната вина на страните“ не е била пречка ищецът да развали с поканата си до ответника договора им за продажба. Поради това той е развален от него с получаването на същата покана от ответника на 29.05.2021 г. (чл. 87 ЗЗД).

Понеже договорът за търговска продажба не е за продължително/периодично изпълнение, това му разваляне има обратно действие (чл. 88, ал. 1, изр. 1 ЗЗД). Това означава, че всяка от страните по него е длъжна да върне на другата всичко, което е получила по този договор, защото с обратна сила е отпаднало, с развалянето му, основанието, което е оправдавало получаването му (чл. 55, ал. 1, пр. 3 ЗЗД и т. 1 от ППВС № 1/1979 г.). В случая по договора ответникът е получил авансово от ищеца общо 11 616 лева от цената на стоката. Поради това следва да му я върне, защото е получена на отпаднало основание - по разваляния след авансовото ѝ плащане договор за продажбата ѝ (чл. 55, ал. 1, пр. 3 ЗЗД).

Именно поради това в отговор на горепосочената му покана за връщането ѝ, ответникът изпратил на ищеца полученият от последния отговор, че независимо, че не е получил пълния размер на уговореното авансово плащане по договора, приемал „предложението“ му за развалянето му. Със същият отговор ответникът помолил ищеца да му върне получената по същия договор авансово част от 11 616 лева от цената до 26.07.2021 г. и поел ангажимент да издаде за връщането ѝ данъчни – кредитни известия до 21.07.2021 г. (л. 14). Такива известия по чл. 115, ал. 1, пр. 2 ЗДДС за връщане на тази платена му авансово от ищеца част от 11 616 лева от цената по разваляният им вече договор, ответникът е издал на 04.02.2022 г., в хода на делото (л. 49). На същата дата той върнал на ищеца по банковата му сметка и исковата сума от 11 616 лева (л. 49). След това на 07.02.2022 г., отново в хода на делото, му платил и претендираната за забава в плащането ѝ мораторна лихва от 770 лева, а на 08.02.2022 г., отново в хода на делото, му платил и претендираните по делото и в обезпечителното производство разноси в общ размер на 2704.64 лева, в какъвто размер и ищецът твърди, че ответникът му ги дължи с представения от пълномощника му списък (л. 49 и 53). Тези плащания съдът следва да вземе предвид, независимо, че са настъпили в хода на делото, защото са от значение за съществуването на процесните вземания от 11 616 лева

главница, със 770 лева претендирана мораторна лихва за забава в плащането ѝ до исковата молба (чл. 235, ал. 3 ГПК). Те са погасени изцяло от ответника в хода на делото с тези му плащания. Поради това не съществуват към релевантната дата на приключване на съдебното дирене (чл. 235, ал. 3 ГПК). Ето защо исковете на ищеца за осъждането на ответника да му ги плати със законната лихва върху главницата от подаване на исковата молба в съда до изплащането ѝ, следва да се отхвърлят, като неоснователни (чл. 235, ал. 3 ГПК).

Независимо от отхвърлянето им, само ищецът би имал право да му се присъдят сторените от него по делото и в твърдяното от пълномощника му обезпечително производство разноски в общ размер от 2704.64 лева, защото претендираните с тези икове вземания са погасени от ответника с плащането им едва в хода на настоящото дело. Поради това същият е дал повод за завеждането на тези дела и дължи на ищеца, по аргумент от чл. 78, ал. 2 ГПК, всички тези сторени от него по същите разноски (Р 124-1957-IV г.о., Опр. 605-2002-II г.о., Опр. 475-2005 г.-II т.о. и т. 12 от ТР 4-2014-ОСГТК). В хода на делото обаче, ответникът му е платил изцяло и всички тези разноски, с което и вземането за тях от общо 2704.64 лева е погасено изцяло, което и пълномощникът му признава в съдебно заседание (л. 56 и 58). Поради това не могат същите разноски да бъдат отново присъдени на ищеца с настоящото решение, а искането му за това следва да бъде отхвърлено, като неоснователно.

Воден от горните мотиви, С. районен съд

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ, като неоснователни, поради плащането им в хода на делото, предявените от Т., с ЕИК -, със седалище и адрес на управление -, икове по чл. 55, ал. 1, пр. 3 и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, за осъждането на Ф., с ЕИК -, със седалище и адрес на управление -, да му заплати сумата от 11 616 лева за главница от невърната сума, получена на отпаднало основание по развален договор за покупко-продажба № 0000004326/09.12.2020 г., за авансово плащане на която по същия договор са били издадени фактури №№1000004685/09.12.2020 г. и № 1000005055/05.03.2021 г., със 770 лева законна лихва от 29.05.2021 г. до 01.02.2022 г., и законна лихва върху същата главница от 01.02.2022 г. до изплащането ѝ, както и сумата от 2704.64 лева за разноски по делото и в обезпечителното производство.

РЕШЕНИЕТО може да бъде обжалвано пред С. окръжен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните по делото.

Съдия при Районен съд – С.: _____